

Pekka Ervast:
”Neitseestä syntynyt”

I.

Teosofisk Tidskriftin kumpaiseenkin edelliseen numeroon otettuun kirjoitukseen „Onko teosofialfa mitään opettamista meille kristityille?”*) sisältyy muutamin esimerkein valaistu viittaus siihen, että usko inhimillisten sankariolentojen ylikuonnolliseen syntymään esiintyi jumalaistaruissa ja saduissa kauan ennen, kuin katolinen kirkko omaksui uskonkappaleen saastattomasta sikiämisestä. Koska tämä aihe on erittäin mielenkiintoinen, etenkin meille, jotka kristillisissä yhdyskunnissa kasvatuksemme saaneina olemme lapsuudestamme saakka juurtuneet uskoon, että kristillinen uskontomme oppilauseineen esittää jotakin ainoalaatuista koko maailmanhistoriassa, viittaa tässä pariin teakseen, joihin tutkijan hvvällä syyllä kannattaa tutustua.

Edwin Sidney Hartland sanoo paksussa teoksessaan „*The Legend of Perseus, a study of tradition in story, custom and belief*”, jonka koko ensimmäinen osa on omistettu ylikuonnollisen syntymän kysymykselle, seuraavat varteen otettavat sanat:

„Onko muualla ja muissa sivistysoloissa (kuin meidän) uskottu tämänlaisen ylikuonnollisen syntymän mahdollisuuteen? Maassa, missä kristillinen ajatustapa on vallalla, sellainen kysymys vaikuttaa tarpeettomalta; siitä huolimatta uskotaan, että mysteeri, jota kirkolliset tunnustukset opettavat, eroaa omalaatuisesti kaikista muista maailman uskonmuodoista ja on täysin niiden yläpuolella niin todennäköisyytensä kuin seuraustensakin kannalta. Näin ajatellessaan kristityt kuitenkin jättävät ottamatta huomioon tosiasian, että kaikkien uskontojen tunnustajille tämän mysteerin todennäköisyydet ovat yhtä vastaansanomattomat ja sen vaatimukset yhtä ylevät. Tosiasia on, että kysymyksessä oleva oppi kuuluu oleellisena osana moniin muihinkin uskontoihin kuin kristinuskoon, ja että se samoin on täysin vakavasti otettu, jos niin saamme sanoa, eri kansanheimojen maailmallisten ja historianomaisten perinteitten joukkoon eri osissa Vanhaa ja Uutta maailmaa.

Voidaan sanoa, että kertomukset ylikuonnollisesta syntymästä ovat levinneet yli koko maailman. Sankarit, jotka suorittivat jotakin epätavallista, tai joilla oli joitakin epätavallisia ominaisuuksia, olivat luonnollisesti syntyneet epätavallisella tavalla. Se ihmettely tai se kunnioitus, mitä he herättivät, näytti vaativan, että heidän tulonsa elämään ja siitä erkanemisensa oli tapahduttava tavalla, joka vastasi koko heidän elämänsä jättämää vaikutelmaa. Kertomukset ylikuonnollisesta syntymästä ovat niin ollen siksi lukuisat, että on turha yrittää tässä antaa niistä täydellinen selonteko.”

Hyvin kirjoitetussa ja tarkoista tutkimuksista todistavassa teoksessaan „*The Great Law, a study of religions origins*” joka – ellei muistini petä – on saanut Teosofisen Seuran palkinnon, W. Williamson sanoo:

„On merkityksellinen tosiasia, että miltei jokainen kansa, josta meillä on jonkinlaista tietoa, on viettänyt juhlaa joulukuun 25. p:nä tai sen vaiheilla jonkun jumalallisen, tavallisesti auringonjumalana palvotun olennon syntymän muistoksi, samalla kuin hänen äidilleen omistettu palvonta antaa tälle neitsyen puhtauden.”

Tätä Williamsonin teosta voidaan erityisesti suositella sille joka haluaa saada yleiskatsauksen uskontojen myyteistä ja allegorioista ja niiden vertauskuvien todennäköisestä merkityksestä. Hartlandin kirja tarjoaa sisävästoin miltei lukemattoman määrän esimerkkejä sadun ja myytin alalta, kun taas suurille uskonnoille on omistettu vähemmän hnomiota.

II.

*) P. E:n kirjoitus mainitun aikakauskirjan I vuosikerrassa (1901). [Vuosikerran järjestysnumerossa on painovirhe, sen tulisi olla yhdestoista. – Huomautus *Pekka Okko*.]

Eräät todennetut esimerkit eivät liene lukijalle vailla kiintoisuutta. Mainittakoon aluksi Hartlandin mukaan osa Perseuksen legendasta Ovidiuksen Metamorfooseissaan esittämässä muodossa:

„Acrisiukselle, Abaksen ja Argoksen kuninkaan pojalle oli oraakkeli ennustanut, että hän saisi surmansa tyttärensä Danaen pojan käden kautta, ja siitä syystä hän rakennutti vaskitornin, mihin hän sulki neitsyen pidättääkseen tämän naimattomana ja tehdäkseen ennustuksen sillä tavoin tyhjäksi. Jupiter kävi kuitenkin vierailulla Danaen luona kultaisen sädekehän ympäröimänä, ja tämä synnytti pojan, Perseuksen. Kuninkaan käskystä äiti ja poika suljettiin arkkuun ja heitettiin mereen.”

Tämä ikivanha kreikkalainen legenda Perseuksesta, Medusan surmaajasta ja Andromedan vapauttajasta, muistuttaa suuresti intialaista kertomusta Krishnasta. Tämän enoa, kuningas Kangshaa, varoitettiin hänen sisarestaan Devakista, jonka piti synnyttämän poika, joka oli saattava kuningas Kangshan valtakunnan perikatoon. Töintuskin vältti Devaki murhaajan käden pakenemalla linnasta, minkä jälkeen hän synnytti pojan, Krishnan, josta oli tuleva hindujen vapahtaja. Runollisen kuvauksen näistä tapauksista on Edouard Schuré antanut nerokkaassa kirjassaan „*Les Grands Initiés*”, samoin kuin Shishir Kumar Ghose kirjassa „*Lord Gauranga or salvation for all*”.

Williamson sanoo:

„Krishnaa pidetään yhtenä Vishnun avataaroista (ruumistumista). Sanskritiksi hänestä käytetään nimitystä Hari, mikä merkitsee 'sitä, joka ottaa pois' (maailman synnit). Hänen äitinsä nimi oli Devaki l. Deva-Maya, ja hänen syntymänsä oli ihme. Se on esitetty Vishnupuraanassa: Krishna on kaikkein korkein Brahma, vaikka onkin mysteerio, kuinka Korkein voi pukeutua ihmisen hahmoon.

Kerrotaan edelleen, että Devaki puhuttelee vastasyntyntä lastaan seuraavin sanoin: 'Sinä jumalien jumala, joka olet kaikki, joka olemukseesi sisällytät kaikki maailman piirit, ja joka *maajaasi* (harvoja luovan voimasi) avulla olet pukeutunut lapsen muotoon, ole armollinen minulle!'

Meksikkolaisesta Quetzalcoatlistä kertoo Hartland:

„Hänen elämänsä koskevat perintätiedot ovat kovin erilaisia. Siihen sisältyy ilmeisesti, että hänen palvontansa ja historiansa oli alkuperältään vanha ja laajalti levinnyt meksikkolaisheimojen keskuuteen. Muuan versio esittää hänen syntyneen jalokivestä, jonka hänen äitinsä Chimalma nieli. Toisessa variantissa elämän Herra, Tonacatecutli, ilmestyy Chimalmalle ja tämän kahdelle sisarelle; sisaret kuolivat pelosta, mutta Tonacatecutli huokui henkeään Chimalman ylle, niin että se synnytti (uuden) elämän hänen sisässään, mistä seurauksena oli, että hän synnytti Quetzalcoatlin. Pojan syntyminen vei äidin hengen. Sen jälkeen kuin hän näin oli kuollut, hänet otettiin ylös taivaisiin samalla tavoin kuin neitsyt Maria kirkollisten perinteitten mukaan, minkä jälkeen häntä palvottiin nimellä Chalchihuitzli, 'uhrauksen jalokivi'.”

Myöskin „Montezuma, Uuden Meksikon sankari, oli tavattoman kauniin neitsyen poika”.

„Servius Tulliuksen syntymän uskottiin Roomassa perinteitten mukaan aiheutuneen silmän katseen voimasta. Hänen äitinsä Ocrisia oli Tanaquilin, Tarquinius Priscuksen vaimon orjatar. Liedelle ilmaantui phaloksen kuva, ja sen ääressä istunut nainen nousi seisolle raskaana tulevasta kuninkaasta. Tämän isänä pidettiin talon haltijajumaluutta, ja sen vahvistuksena pidettiin liekkiä, jonka nähtiin nousevan lapsen päästä sen nukkuessa.”

III.

Emme saa unohtaa, että legendat yliluonnollisesta syntymästä, kun ne liikkuvat elävien ihmisten ympärillä, aina ovat syntyneet historiallisesta totuudesta riippumatta. Niinkuin Jeesuksenkin on täytynyt tulla siitetyksi ja synnytytyksi luonnollisella tavalla – oli hänen isänsä sitten Joosef tai kuka muu hyvänsä – niin on muillakin vapahtajilla ja sankareilla täytynyt olla maallinen isänsä, vaikka kansan kiittämätön mielikuvitus on työntänyt hänet varjoon. Tämä on sitäkin ilmeisempi tosiasia, kun huomataan legendoja syntyvän sellaisistakin persoonallisnukeista, joiden maallinen synty on täysin todistettu, niinkuin Buddhan ja Platonin.

Professori Rudolf Seydel on osoittanut kahdessa kirjassaan *Das Evangelium von Jesu* ja *Die Buddha-Legende und das Leben Jesu nach den Evangelien*, mitä hämmästyttäviä samanlaisuuksia kauttaaltaan tavataan kumpaisenkin profeetan elämässä heidän neitsestä syntymisestään ja muista

elämän aikana sattuneista tapahtumista alkaen hamaan niihin keskusteluihin saakka, joita heillä oli opetuslastensa kanssa, ja yleensä heidän oppejaan myöten. Koska minulla ei kuitenkaan tällä helkellä ole näitä teoksia käsillä, haluan siteerata, mitä muuan alan suurimmista auktoriteeteista, prof. T. W. Rhys Davids, kertoo Buddhan syntymästä:

„Gautaman lapsuudesta ja varhaisnuoruudesta emme aikaisempien tekstien nojalla tiedä oikeastaan mitään. Niistä ei kuitenkaan puutu kuvauksia ihmeistä, jotka liittyivät hänen syntymäänsä ja pojan huomattavaan varhaiskypsyyteen. Hän ei syntynyt samalla tavoin kuin tavalliset ihmiset; hänellä ei ollut maallista isää, hän laskeutui vapaaehtoisesti äitinsä kohtuun taivaalliselta valtaistuimeltaan, ja syntymänsä jälkeen hän antoi selviä merkkejä korkeasta asemastaan ja tulevasta suuruudestaan. Taivas ja maa yhdessä vakuuttivat hänelle kunnioitustaan, kun hän syntyi, puut kumartuivat itsestään hänen äitinsä ylle, ja enkelit ja arkkienkelit olivat mukana auttamassa. Hänen äitinsä oli paras ja puhtain ihmisten tyttäristä, ja hänen isänsä oli kuninkaallista syntyperää, kuningas, jolla oli rikkautta ja valtaa.”

Platonista voimme tavata tällaisen merkinnän tri W. Papen teoksessa *Wörterbuch der griechischen Eigennamen*:

„Jo hänen syntymänsä saattoi hänet erikoisasemaan, sillä mehiläisparvi laskeutui hänen huulilleen siten ennustaen hänen tulevaa kaunopuheisuutensa kykyä (euglotta); eräät väittivät häntä suorastaan Apolloksen pojaksi, mistä syystä hänestä myös käytettiin nimeä 'Apolloniakos', ja hänet esitettiin Aeskulapiuksen veljeksi. Yleensä häntä antiikin aikoina pidettiin jumalallisena ilmestyksenä, jonka elämä oli yhtä jumalallista kuin hänen puheensakin, niin että hänestä etupäässä käytettiin nimitystä *ho theios* (jumalallinen), *theiotatos*, *theoikelos*, jne. Olihan hänen sielunsa jumalien luona niinkuin Orfeuksen ja Pythagoraankin sielu. Siitä syystä häntä palvottiin jumalana, jolla oli temppelinsä, alttarinsa, uhrinsa ja patsaansa.”

(*Ruus-Risti* 1949, N:o 3, s. 66–70.)